

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WSON W 2007 ROKU

Wrocławski Sejmik Osób Niepełnosprawnych realizował swoje podstawowe zadania statutowe w ramach dwu jednostek organizacyjnych:

1. Wrocławskiego Ośrodka Informacji Osób Niepełnosprawnych
2. Ośrodka Szkolenia Osób Niepełnosprawnych

oraz wydzielonych projektów:

1. Programu Wspomaganego Zatrudniania TRENER
2. Programu „Wrocław bez Barrier”
3. Programu „Bez Barrier Dolny Śląsk”

Wrocławski Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych

Działalność WOION obejmowała udzielanie informacji i poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych, członków ich rodzin, opiekunów oraz wszystkich zainteresowanych problematyką niepełnosprawności w siedzibie Ośrodka oraz on – line (za pośrednictwem aktywnej podstrony internetowej „Porady on – line”).

Osoby korzystające z usług Ośrodka kontaktowały się z nami osobiście i telefonicznie (w przeważającej większości) oraz korespondencyjnie (głównie osoby spoza Wrocławia).

Informacja i poradnictwo ogólne i w zakresie zabezpieczeń socjalnych udzielana była codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 18.00. Porad w zakresie ogólnym i socjalnym udzielane były codziennie w godzinach 8.00 – 18.00. Średnio tygodniowo z usług Ośrodka korzystało około 80 osób niepełnosprawnych oraz członków ich rodzin. Najczęściej osoby niepełnosprawne i członkowie ich rodzin korzystali z informacji i porad w zakresie korzystania z placówek służby zdrowia, pomocy społecznej, firm dystrybucji sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego, ośrodków organizujących turnusy rehabilitacyjne, pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, możliwości podjęcia pracy. Bardzo duża liczba zgłaszających się do Ośrodka osób zgłaszała potrzebę nawiązania kontaktu z osobami, które mogłyby pełnić rolę osobistych asystentów, zgłaszano także potrzebę skorzystania z pomocy wolontariuszy.

Licznie zgłaszały się po informacje do WSON osoby zainteresowane problematyką niepełnosprawności, reprezentujące placówki edukacyjne (pracownicy oraz studenci i słuchacze szkół wyższych), jednostki samorządowe, pracodawcy i dziennikarze.

Poradnictwo specjalistyczne prowadzone było według ustalonego grafiku:

- porady prawne prowadzone przez radcę prawnego – we wtorki, środy i czwartki; radca prawny w swojej pracy korzysta z aktualizowanej co miesiąc bazy aktów prawnych (LEX OMEGA)
- porady psychopedagogiczne – wizyty osób zainteresowanych umawiane są w indywidualnie umawianych terminach.

Osoby zgłaszające się po poradę prawną najczęściej korzystały z pomocy radcy prawnego w sprawach rentowych i innych świadczeń, sprawach odwołań, skarg i pozwów, sprawach mieszkaniowych, rodzinnych, związanych z zatrudnieniem, z porad w sprawie ulg oraz praw osób niepełnosprawnych.

Pedagog najczęściej udzielał informacji i porad w sprawach umieszczania dzieci w odpowiednich dla nich placówkach edukacyjnych, brakiem w sieci placówek edukacyjnych takich, które odpowiadają jednocześnie potrzebom i uzdolnieniom dzieci. Częstym tematem spotkań były także problemy z dostępem dzieci do placówek (brak zorganizowanego transportu dla dzieci z dysfunkcją narządu ruchu), trudnościami z odpowiednią do potrzeb organizacją egzaminów w szkołach.

Prowadzone było także poradnictwo dla organizacji pozarządowych, przede wszystkim w zakresie zarządzania organizacją, zarządzania finansami w organizacji, aspektów prawnych w organizacji.

Udzielano liderom i pracownikom organizacji wsparcia w zakresie przygotowywania i wniosków o dofinansowanie projektów i ich rozliczania.

Na bieżąco uzupełniano i aktualizowano dane na stronie internetowej.

Zespół WOION uczestniczył w pracach nad tworzeniem lokalnych programów rozwiązywania problemów środowiska osób niepełnosprawnych oraz zaspokajania ich potrzeb.

Poprzez stały kontakt z przedstawicielami lokalnej prasy, stacji radiowych i TV, rozpowszechnialiśmy informację na temat ważnych dla środowiska osób niepełnosprawnych wydarzeń, jak również istotnych informacji dotyczących problematyki niepełnosprawności i promujących jej znajomość w społeczeństwie.

Ośrodek Szkolenia Osób Niepełnosprawnych

W ramach zadania realizowanego w Ośrodku Szkolenia Osób Niepełnosprawnych prowadzone były:

- Kursy komputerowe „Podstawy obsługi komputera”.

Program kursów obejmował: podstawy obsługi komputera, poznanie systemu operacyjnego Windows, praca z edytorem tekstu Word, arkuszem kalkulacyjnym Excel, praca z Internet Explorer oraz Outlook Express. Łączny czas trwania 1 kursu wyniósł 60 godzin.

Wszystkie kursy zakończone były sprawdzianem nabytych umiejętności potwierdzonym stosownym zaświadczeniem.

Kursy prowadzone były w grupach 6 - 7 – osobowych. Jest to optymalna liczebność grupy dla osób niepełnosprawnych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wynikającymi z dysfunkcji narządu ruchu oraz utrudnieniach w komunikowaniu się, pozwalająca na efektywną pracę i nabycie przez uczestników przekazywanej im wiedzy i umiejętności.

W 2007 roku w ramach dofinansowania z PFRON przeprowadzono 10 kursów, które z wynikiem pozytywnym ukończyło 66 osób niepełnosprawnych.

Kursy prowadzone były przez informatyków z przygotowaniem pedagogicznym oraz doświadczeniem w nauczaniu osób dorosłych, także osób z różnego typu i stopnia niepełnosprawnością. Uczestnikami połowy kursów były osoby głuche i niedosłyszące. Kursy te prowadzone były przez informatyka surdopedagoga w języku migowym.

- Kurs „Eksternistyczny egzamin dojrzałości”

Zajęcia przygotowujące do eksternistycznego egzaminu dojrzałości to kontynuacja dwu edycji eksternistycznej szkoły średniej realizowanych w latach 2005 i 2006.

W kursie udział biorą osoby niepełnosprawne, które z różnych względów nie mogły kontynuować nauki szkolnej a ze względu na znaczne dysfunkcje ruchowe bądź niepełnosprawność złożoną mają utrudniony bądź niemożliwy dostęp do kursów organizowanych w CKU czy innych placówkach ustawicznego kształcenia. Osoby te posiadają specjalne potrzeby edukacyjne, zwłaszcza w zakresie metod i wymiaru czasu spotkań z wykładowcami oraz warunków przeprowadzania egzaminów (np. osoby ze znacznymi zaburzeniami mowy i dysfunkcją wszystkich kończyn).

Zajęcia, które rozpoczęliśmy w roku 2007 objęły dwa spośród 4 wybranych przez uczestników zajęć przedmiotów maturalnych: a mianowicie język polski i biologię.

W 2007 roku w ramach dofinansowania PFRON przeprowadzono 100 godzin szkoleniowych.

Grupa rozpoczynająca cykl przygotowań do egzaminu dojrzałości liczy 6 osób.

Zajęcia prowadzi nauczyciele Centrum Kształcenia Ustawicznego we Wrocławiu, z odpowiednim przygotowaniem i doświadczeniem w pracy pedagogicznej z osobami dorosłymi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Po zakończeniu cyklu zajęć z wybranych przedmiotów uczestnicy przystąpią w czerwcu 2008 roku do egzaminu prowadzonego w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej przy Kuratorium Oświaty we Wrocławiu.

Efektom zrealizowanego zadania jest wymierne, potwierdzone stosownymi świadectwami, podniesienie wiedzy i umiejętności osób biorących w nim udział, a tym samym zwiększenie ich

szans na pozyskanie pracy, zmianę bądź utrzymanie już posiadanego stanowiska, zwiększenie poczucia własnej wartości.

Program Wspomaganego Zatrudniania TRENER

Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi w pozyskaniu pracy, wyszkoleniu i adaptacji na stanowisku pracy oraz utrzymaniu trwałości zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Aktualnie zatrudnionych i trwale pracujących, objętych długoterminowym wsparciem trenerów pracy jest ponad 40 osób, głównie w sieciowych firmach: McDonald's Polska, American Restaurants (Pizza Hut i KFC), Hotelu Holiday Inn a także, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, 2 wrocławskich domach pomocy społecznej, sieci sklepów ALBERT, Pubie Salvador. W ramach przygotowania uczestników programu do zatrudnienia 25 osób uczestniczy rotacyjnie w praktykach zawodowych u pracodawców na otwartym rynku – w Firmie Cateringowej NAJBOR, w restauracjach AmRest, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, w Domach Pomocy Społecznej, w restauracji Pub Salvador. W przygotowaniu osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy współuczestniczy zespół terapeutów placówek Stowarzyszenia OSTOJA.

Finalizowane są porozumienia o współpracy w realizacji programu z kolejnymi pracodawcami.

W oparciu o doświadczenia programów amerykańskiego, niemieckiego i wrocławskiego opracowany jest autorski program szkolenia trenerów wspieranego zatrudniania. Pozyskano dofinansowanie do realizacji programu z Programu FIO, jako wartość dodatkową do środków finansowanych przeznaczanych na realizację zadania przez samorząd wrocławski.

Przygotowanie do podjęcia pracy wspieranej prowadziliśmy także z grupą osób ze sprzężonymi niesprawnościami.

W maju 2007 wydzielona została Wrocławska Agencja Wspomaganego Zatrudniania jako jednostka organizacyjna WSON. Program realizowany jest przez 8 trenerów zatrudnionych we WSON. W 2007 roku prowadzona była szeroka promocja wypracowanego przez zespół trenerów wrocławskich modelu aktywizacji zawodowej.

W grudniu 2007 podpisano Porozumienie z Państwowym Funduszem Osób Niepełnosprawnych o dofinansowanie realizacji projektu w ramach pilotażu ogólnopolskiego programu TRENER na lata 2008 – 2010.

Program „Wrocław bez barier”

W okresie od 2 stycznia do 31 grudnia 2007 r. w ramach 3-letniego Programu „Wrocław bez barier” zrealizowano następujące działania:

- **Badania „Aktualna sytuacja i potrzeby osób niepełnosprawnych we Wrocławiu”,** które miały na celu opisanie aktualnej sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych we Wrocławiu oraz porównanie ich z wynikami analogicznego badania prowadzonego w 2005 r. oraz sprawdzenia efektywności działań prowadzonych w ramach programu „Wrocław bez barier”.

- **Materiały promocyjne**

Przygotowano i wykonano:

- ulotki „Wrocław bez barier” (2000 sztuk)

- teczki (1000 sztuk)

- etui na albumy "Uwolnij rozum" - Wrocław bez barier (40 sztuk)

- programy telewizyjne prezentujące laureatów Plebiscytu „Dobre praktyki” z 2006 r. emitowane m.in. w Telewizji Miejskiej Wrocław – lipiec, sierpień, wrzesień (nieodpłatnie), 72 emisje.

- **Warsztaty – edukacja**

- **warsztaty architektoniczne „ARCHITEKTURA DLA WSZYSTKICH”** - likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych, Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej – 12 maja 2007 r. - Przedmiotem warsztatów było opracowanie koncepcji likwidacji barier architektonicznych

występujących w budynku Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej E-1, utrudniających studiowanie osobom niepełnosprawnym (udział 40 osób)

- **spotkanie literackie** „Wrocław bez barier”

Celem spotkań literackich była integracja kulturalna osób niepełnosprawnych z twórcami kultury - pisarzami i teoretykami literatury.

W ramach działania zorganizowaliśmy trzy spotkania:

1. **30 maja 2007 r.** w siedzibie WSON odbyły się warsztaty literackie, które poprowadził **Karol Maliszewski** - doktor nauk humanistycznych, poeta, prozaik, krytyk literacki. W 2007 r. nominowany do literackiej nagrody NIKE. Wzięło w nim udział 21 osób.

2. **13 września 2007 r. z Jackiem Kajtochem**, literatem, historykiem literatury, pracownikiem IFP UJ, Wiceprezesem Związku Literatów Polskich. Tematem spotkania były „Refleksje na temat współczesnej literatury polskiej i roli pisarza w kształtowaniu świadomości społecznej”. Spotkanie odbyło się w sali Klubu Muzyki i Literatury, pl. Kościuszki 9 we Wrocławiu. Wzięło w nim udział 28 osób.

3. **25 października 2007 r. z Markiem Wawrzkiwiczem**, poetą, dziennikarzem, tłumaczem, Prezesem Związku Literatów Polskich. Tematem spotkania był motyw miłości w literaturze. Do sali Klubu Muzyki i Literatury, pl. Kościuszki 9 przybyło 46 osób.

- **Kampania informacyjna**

- ekspozycja informacji o Programie „ Wrocław bez barier” na **2 zestawach tramwajowych MPK**, 1.01 – 1.09.2007.

- **kontynuacja emisji spotu** „Wrocław bez barier” w kinach należących do **Odry Film**: „Lwów” i „Lalka” we Wrocławiu, „Ognisko” w Legnicy, „Marysieńka” w Jeleniej Górze, „Apollo” i „Piaskowa Góra” w Wałbrzychu, Jubilat w Głogowie **od 29 czerwca do 13 lipca** (wznowienie w sierpniu) - oraz kinach dzierżawionych „Wawel” w Lubaniu, „Gdynia” w Świdnicy, „Światowid” w Polanicy oraz „Szarotka” w Kamiennej Górze – **lipiec – sierpień**.

- **program informacyjny FAKTY TYDZIEŃ** w telewizji regionalnej TVP3 WROCLAW w każdą niedzielę, o godz. 07:45 od 4 marca do 1 listopada 2007 r. Program ten dostępny był dla osób niedosłyszących i niesłyszących dzięki tłumaczeniu go językiem migowym przez tłumaczy z Polskiego Związku Głuchych.(38 emisji).

- **aktualizacja stron internetowych WSON** (www.wson.wroc.pl) dotyczących Programu.

- **spotkania z młodzieżą** - Parlament Młodzieży Wrocławia oraz WSON kontynuują cykl spotkań z młodzieżą we wrocławskich szkołach. W trakcie spotkań przedstawiciele WSON-u, przedstawiali idee programu "Wrocław bez barier" oraz wyjaśniali, czym się zajmuje Sejmik Odbyły się spotkania z młodzieżą w:

Liceum Ogólnokształcące Nr V, ul. Grochowa 13 we Wrocławiu (40 osób)

Gimnazjum Nr 1 im. H.D. Steinhausa, ul. Jelenia 7 we Wrocławiu (30 osób)

Liceum Ogólnokształcące Nr XII, pl. Orłąt Lwowskich 2a we Wrocławiu (80 osób)

Gimnazjum nr 14 im. Hugona Kołłątaja we Wrocławiu (80 osób)

Gimnazjum nr 23 im. Wandy Rutkiewicz we Wrocławiu (50)

Zespole Szkół nr 4 im. Komisji Edukacji Narodowej we Wrocławiu (200 osób w dwóch gr.)

-**spotkanie ze studentami architektury P.Wr.** 18 kwietnia 2007 r. - na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej, spotkanie ze studentami, podczas, którego Tadeusz Krasoń oraz Paweł Napora zapoznali zebranych z działaniami podejmowanymi przez WSON w ramach realizowanego Programu „Wrocław bez barier”(3 wykładowców, 30 studentów)

- **wystawa fotograficzna** „Wrocław bez barier”

a) **Akademia Muzyczna** we Wrocławiu 29 maja – 30 czerwca. Uroczyste otwarcie wystawy "Wrocław bez Barier" z udziałem Prorektora ds. Studenckich - prof. Barbary Ewy Werner oraz Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych - dr Pawła Cylulko..

b) **Centrum Społeczno – Kulturalne Volkssolidarität Dresden** – Laubegast, 29 sierpnia - 20 września.

c) Centrum Handlowe **Arena** we Wrocławiu – 22.09 - 31.12.2007 r.

d) **Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, Wydział Fizjoterapii** – 27.09 – 31.12.2007 r.

Dzięki pozyskaniu Partnera pod koniec 2007 r. Sejmik zakupił system wystawienniczy (20 stelaży wystawienniczych), dzięki któremu będzie mógł organizować wystawy bez ponoszenia wysokich kosztów jego wynajęcia.

- **Kampania parkingowa** - przygotowano materiały informacyjne, zakupiono i wykonano nadruk na koszulkach promujących kampanię parkingową, dokonano uzgodnień z Policją, Strażą Miejską oraz centrami handlowymi

- **„Miejsce przyjazne niepełnosprawnym”-**
prowadzono prace nad wyszukaniem instytucji, placówek kultury, urzędów, etc. przyjaznym osobom niepełnosprawnym, przeprowadzenie akcji na terenie wrocławskich centrów handlowych (Borek, Korona, Auchan).

- **Wkładka II „Wrocław bez barier”**

do Magazynu "Integracja" - wydawanego w nakładzie 20 tys. egzemplarzy - włączono 20-stronicową broszurę (2 tys. egzemplarzy) o programie "Wrocław bez barier".

- **Konkurs fotograficzny**

1 lutego - konferencja prasowa, informacja o ogłoszeniu Konkursu (zakończenie konkursu 15 września 2007 r.).

- **billbordy** – zaprojektowano, wykonano i rozwieszono 5 billboardów w centralnych miejscach Wrocławia informujących o programie „Wrocław bez barier” oraz konkursie fotograficznym. 27 września 2007 r. Kapituła konkursu wybrała laureatów. Wręczenie nagród nastąpiło podczas uroczystej Gali „Wrocław bez barier” w dniu 8 grudnia 2007 r.

- **Plebiscyt „Dobre Praktyki”**

W dniu 19 listopada 2007 roku Kapituła Konkursu wybrała laureatów Plebiscytu „Dobre praktyki”:

Opera Wroclawska,

Parafia p.w. św. Antoniego O.O. Franciszkanie,

Centrum Handlowe AUCHAN - Bielany Wrocławskie

EnergiaPro Koncern Energetyczny SA, Wrocław

Leszek Kopeć – dziennikarz PR Wrocław

Wręczenie nagród nastąpiło podczas uroczystej Gali „Wrocław bez barier” w dniu 8 grudnia 2007 r.

- **Gala „Wrocław bez barier” - 8 grudnia 2007 r. (150 gości)**

INNE:

- **Współpraca z wyższymi uczelniami Wrocławia:**

- **20.02.2007 r.** - w Sali Senatu Politechniki Wrocławskiej odbyło się posiedzenie **Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola**, któremu przewodniczył prof. zw. dr hab.inż. Tadeusz Luty. Na posiedzeniu omawiano zagadnienia dotyczące osób niepełnosprawnych na wyższych uczelniach w trzech wymiarach: jako studenci, jako pracownicy oraz jako problem edukacyjny (17 rektorów i Prorektorów)

- **„Uczę się projektowania bez barier”**– 11-13 kwietnia 2007 r. 15 osobowa grupa studentów wydziału Architektury na 5 wózkach mogła przekonać się czy Wrocław to miasto bez barier.

- **Spotkanie Pełnomocników Rektorów Dolnośląskich Wyższych Uczelni ds. Osób Niepełnosprawnych.** 19 kwietnia 2007 r. (11 pełnomocników, 5 gości).

Celem spotkania było omówienie sytuacji osób niepełnosprawnych na wyższych uczelniach

- **Konferencja Komisji Taboru Tramwajowego (13 marca 2007r.) .**

W zajezdni „Borek” MPK Wrocław zaprezentowano nowo zakupione tramwaje niskopodłogowe czeskiej firmy Škoda oraz trójczłonowe 205 WrAs produkcji wrocławskiej firmy PRO TRAM Sp. z o.o.. (100 osób)

- **”Niepełnosprawny klient w dolnośląskim urzędzie”.**

Organizatorem spotkania było Dolnośląskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej we Wrocławiu, Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu oraz Dolnośląski

Urząd Marszałkowski. 19 lutego, 18 kwietnia, 29 czerwca oraz 16 października 2007 r. 120 urzędników z Dolnego Śląska zapoznano się z doświadczeniami realizacji przez WSON programu „Wrocław bez barier”.

- **Spotkanie z Prof. Juttą Blin z Hochschule Zittau/Görlitz** - 21 maja 2007 r. w siedzibie WSON . Celem wizyty p. Prof. Blin było zapoznanie się z działalnością organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych oraz nawiązanie współpracy w zakresie wymiany doświadczeń i praktyk studenckich (6 osób).

Program „Nie ma barier. Dolny Śląsk”

Od 19 czerwca do 14 grudnia 2007r. w ramach programu „Nie ma barier. Dolny Śląsk” zrealizowano następujące działania:

- **Interaktywny portal internetowy „www.niemabarier.dolnyslask.pl”**
Główną cechą portalu jest jego interaktywność i wzajemna wymiana informacji. Poprzez portal i pocztę elektroniczną zainteresowani mogli korzystać z pomocy Wrocławskiego Ośrodka Informacji Osób Niepełnosprawnych

- **Spot telewizyjno-kinowy**
- WSON we współpracy z Telewizją Miejską Wrocław przygotował 30 sek. spot.
- Zawarto porozumienie z telewizją Vectra na emisję tego spotu w jej lokalnej sieci kablowej od października do końca 2007 r

- Przeniesiono 30 sek. spot na taśmę kinową tworząc, tzw. kopię „matkę”.

- **Ogólnopolski Integracyjny Splyw Kajakowy Odrą z Wrocławia do Głogowa 13-18.08.2007 r.**

W splywie uczestniczyło na wszystkich etapach 37 osób, w tym 19 kobiet. Spośród uczestników 21 to osoby niepełnosprawne. Na poszczególnych etapach doraźnie uczestniczyło 15 osób z miejscowości zlokalizowanych nad Odrą. W splywie wykorzystano na stałe 19 kajaków oraz 2 rezerwowo. Poza uczestnikami z Wrocławia i Dolnego Śląska płynęli także mieszkańcy Gdańska i Olsztyna, a również po jednej narodowości ekwadorskiej i syryjskiej. Wśród osób niepełnosprawnych 5 miało dysfunkcję narządu ruchu i narządu wzroku, 1 osoba cierpiała na autyzm i 10 na inne schorzenia, w tym cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, zanik mięśni, po amputacji ręki i inne. Wiek uczestników był zróżnicowany – od 7 do 73 lat. Uczestnicy przeplnęli 131 km.

- **Konferencja o pomocach technicznych dla ON - Trzebnica 15.09.2007 r.**

W spotkaniu uczestniczyło przeszło 160 (+ 30 dzieci) zaproszonych gości m.in. przedstawiciele władz samorządowych i państwowych z całego Dolnego Śląska, organizacji pozarządowych, mediów lokalnych oraz telewizji publicznej (TVP3 Wrocław).

W trakcie Forum przedstawiono następujące prezentacje:

- „Pomoce techniczne jako sposób wsparcia samodzielności i aktywności osób niepełnosprawnych”
- Prof. dr hab. Marek Woźniwski – Dziekan Wydziału Fizjoterapii Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu,

- „Pomoce techniczne dla osób niesprawnych ruchowo - Patrick Vermeiren - współwłaściciel VERMEIREN N.V. odpowiedzialny za rozwój nowych produktów,

- „Pomoce techniczne dla osób niesłyszących - implanty ślimakowe” - Michał Kida - Product Manager MEDICUS,

- „Pomoce techniczne dla osób niewidomych” - Adam Ćwikła - Dyrektor Okręgu Dolnośląskiego Polskiego Związku Niewidomych,

- „Finansowanie pomocy technicznych” - Ewa Wójcik – Kierownik Działu Adaptacji Osób Niepełnosprawnych MOPS Wrocław.

Podczas forum uczestnicy mogli przetestować najnowszy wózek inwalidzki Reha-pol-a, a także pozostałe produkty firmy.

- **Warsztaty literackie „Blżej słowa” – Wałbrzych (1 sierpnia – 31.11.2007 r.)**

Podstawowym celem projektu była kulturalna i artystyczna aktywizacja osób niepełnosprawnych, umożliwienie im realizacji twórczych zainteresowań pod kierunkiem

doświadczonych specjalistów.. Zajęcia prowadził Jacek Inglot (polonista, pisarz science fiction - z wrocławskiego oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich). W warsztatach wzięło udział **33 osoby** (w tym: **12** kobiet, **15** osób niepełnosprawnych). Odbyło się: 40 godz. teoretyczno-praktycznych, 20 godz. indywidualnych konsultacji literackich, 40 godz. indywidualnych konsultacji e-mailowych.

Raz w miesiącu gościliśmy ekspertów, dolnośląskich pisarzy i poetów: Karola Maliszewskiego, Andrzeja Dzierżanowskiego, Eugeniusza Dębskiego i Antoniego Matuszkiewicza, którzy pomagali w ocenie tekstów, proponowali poprawki, dzielili się swą wiedzą teoretyczną. Utwory, nad którymi pracowaliśmy na zajęciach, systematycznie były umieszczane na stronach internetowych Stowarzyszenia Pisarzy Polskich (www.pisarze.wroclaw.pl) oraz Wrocławskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych (www.wson.wroc.pl). Najlepsze powstałe w trakcie trwania warsztatów utwory zostały opublikowane w suplemencie Dolnośląskiego Rocznika Literackiego „Pomosty”, almanachu zatytułowanym „Bariera Słowa”. Jury w składzie: Eugeniusz Dębski (przewodniczący) oraz Andrzej Dzierżanowski i Jacek Inglot (członkowie) zdecydowało o przyznaniu dwóch Wyróżnień Specjalnych dla: Ewy Lisowskiej (kategoria „Poezja”) oraz Jacka Bedli (kategoria „Proza”). Jury postanowiło także wyróżnić następujące osoby biorące udział w warsztatach: Marka Kobięłę, Urszulę Stefanow, Jana Czuchrytę, Artura Jarmułowskiego, Władysława Zabója i Wiolettę Kaganiuk.

Uczestnicy warsztatów mieli okazję zaprezentować swoje utwory podczas uroczystej gali kończącej tegoroczne działania w ramach kampanii społecznej „Nie ma barier. Dolny Śląsk”, 1 grudnia 2007 r. w hotelu „Maria” w Wałbrzychu i 12 grudnia, na uroczystym spotkaniu w Wałbrzyskim Ośrodku Kultury, gdzie grupa teatralna „Sfinksjego” przedstawiła etiudę teatralną, opartą na tekstach literackich naszych uczestników. Na tym też spotkaniu, osoby wyróżnione przez jury, odebrały nagrody książkowe i dyplomy.

- **Konferencja inaugurująca program „Dolny Śląsk bez barier” – Zgorzelec**

25.06.2007 r.

W trakcie konferencji kilku prelegentów przedstawiło swoje referaty:

- „Sytuacja osób niepełnosprawnych w Polsce i na terenie Dolnego Śląska” - Sławomir Piechota, Poseł na Sejm RP,

- „Kampanie informacyjne źródłem sukcesu rehabilitacji” - prof. Zbigniew Śliwiński, Krajowy Konsultant w Dziedzinie Fizjoterapii,

- „Rola mediów w kształtowaniu wizerunku osób niepełnosprawnych” - prof. dr hab. Aleksander Woźny, Instytut Dziennikarstwa Uniwersytetu Wrocławskiego

- „Znaczenie osób niepełnosprawnych dla społeczności lokalnych” - Krzysztof Kotowicz, Burmistrz Ząbkowic Śląskich

- „Kampanie na rzecz osób niepełnosprawnych w Niemczech” - doktor Thomas Weinhart, Wyższa Szkoła Nauk Społecznych - Zittau-Görlitz

- „Kampanie na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji” – Elżbieta Smykał, dyrektor Centrum Integracja w Zielonej Górze

- „Nie ma barier. Dolny Śląsk” – prezentacja założeń kampanii WSON - Jarosław Perduta, Wrocławski Sejmik Osób Niepełnosprawnych

- „Kampanie społeczne na rzecz osób niepełnosprawnych wspierane przez PFRON” – Danuta Orzeszyna Dyrektor Dolnośląskiego Oddziału PERON.

W konferencji wzięło udział **8 prelegentów** i ponad **60 uczestników** (przedstawiciele władz samorządowych ora organizacji pozarządowych z terenu Dolnego Śląska).

- **Warsztaty dla nauczycieli „Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych”,**

przeprowadzone przez Fundację „Promyk Słońca”. Główne cele warsztatu:

1. Przygotowanie nauczycieli do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
2. Wyposażenie w umiejętności i wiedzę pozwalające na odpowiednie planowanie pracy zespołu klasowego.
3. Doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie współpracy w zespole.

4. Poznanie strategii pracy w klasie umożliwiających włączenie i aktywność dzieci niepełnosprawnych.
5. Zmiana postaw nauczycieli wobec miejsca i sposobu kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
6. Partnerska współpraca z rodzicami jako wyraz demokratyzacji stosunków w szkole.
7. Ocenianie zewnętrzne / Standardy wymagań egzaminacyjnych, dostosowania.
8. Ocenianie wewnętrzne szkolne.
9. Działania wychowawcze szkoły.
10. Współpraca ze specjalistami.
11. Regulacje prawne dotyczące kształcenia uczniów niepełnosprawnych, możliwości kierowania uczniami do szkół i udzielania im odpowiednich form pomocy.

Warsztaty odbyły się w październiku i listopadzie br. w czterech dolnośląskich miastach – 27.10.2007r w **Lubinie** gdzie uczestniczyło **18 osób**, 10.11.2007r. **Brzegu Dolnym** - **18 osób**, 17.11.2007r w **Wołowie** - **22 osoby** oraz 24.11.2007r w **Oleśnicy**, gdzie uczestniczyło **27 osób**.

- **Konferencja zamykająca program „Nie ma barier. Dolny Śląsk.**

Wałbrzych 1.12.2007 r.

Przybyło ponad 250 gości, w tym władze gminne, powiatowe, przedstawiciele kuratorium, a także dolnośląscy parlamentarzyści. W trakcie tej uroczystości zaprezentowali swoją twórczość uczestnicy warsztatów literackich „Blżej Słowa” oraz wręczono nagrody laureatom Dolnośląskiego Konkursu Plastycznego „Osoba niepełnosprawna w oczach dziecka” oraz konkursu fotograficznego „Dolny Śląsk bez barier”.

Gala zakończyła się występem zespołu muzycznego z wałbrzyskich Warsztatów Terapii Zajęciowej.

- **Konkurs fotograficzny „DOLNY ŚLĄSK BEZ BARIER”**

Tematem przewodnim konkursu było szeroko rozumiane życie osób niepełnosprawnych na Dolnym Śląsku. Nadsyłane na konkurs prace mogły być wykonane w latach 2005-2007.

Wydukanych zostało 500 plakatów, które rozesłaliśmy do samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych na terenie Dolnego Śląska. Plakaty rozdawaliśmy również podczas III Trzebnickiego Forum Integracyjnego. O konkursie fotograficznym informowaliśmy w audycjach w PR Wrocław oraz Radio Rodzina. Regulamin konkursu fotograficznego „Nie ma barier. Dolny Śląsk” został umieszczony na stronie www.niemabarier.dolnyslask oraz www.wson.wroc.pl. Na konkurs wpłynęło 40 zgłoszeń.

W dniu 12 listopada 2007r .Kapituła konkursu wybrała najlepsze prace. Laureaci odebrali nagrody w trakcie uroczystej gali w Wałbrzychu 1 grudnia 2007 r.

- **Konkurs rysunkowy dla dzieci (przedszkola i szkoły podstawowe) – „OSOBA NIEPEŁNOSPRAWNA W OCZACH DZIECKA”**

Początek konkursu nastąpił 15 września 2007 r. Konkurs miał dwa etapy: a) Etap regionalny (Jelenia Góra, Wałbrzych, Legnica, Wrocław): - każda placówka oświatowa mogła dostarczyć na Konkurs maksymalnie 5 prac w danej kategorii wiekowej. Termin nadsyłania prac upływał 15 października 2007 r. Spośród wszystkich prac Kapituła Regionalne wybrały po 10 najlepszych prac w każdej kategorii wiekowej i przesłały do etapu wojewódzkiego. b) Etap wojewódzki - z wybranych prac w etapie regionalnym Kapituła Konkursu wyłoniła po 5 Laureatów w każdej kategorii wiekowej. Rozstrzygnięcie etapu wojewódzkiego nastąpiło 6 listopada 2007 r. Uroczyste ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagród odbyło się podczas uroczystej Gali z okazji Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych 1 grudnia w Wałbrzychu.. Na konkurs wpłynęło ok. 1100 prac dzieci z całego województwa.

- **Kampania parkingowa**

WSON zawarł porozumienie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracja z Warszawy na realizację kampanii parkingowej „Czy chciałbyś być na naszym miejscu”. Dzięki tej współpracy otrzymaliśmy ze Stowarzyszenia Przyjaciół Integracja 15 tys. ulotek oraz 100 plakatów, które były rozprowadzane na terenie Dolnego Śląska (m.in. w Wałbrzychu). Podjęliśmy działania zmierzające

do pozyskania partnerów (samorządów, organizacji pozarządowych) do rozszerzenia tej kampanii na inne miasta Dolnego Śląska. W większej części (oprócz Wałbrzycha gdzie w kampanię zaangażowały się lokalne organizacje pozarządowe) kampanię przeprowadziliśmy korzystając z pomocy wolontariuszy związanych z WSON-em.

- **Materiały promocyjne**

Na rzecz promocji Programu przygotowano plakaty (z możliwością wpisania dowolnego tekstu informacyjnego), długopisy, teczki konferencyjne oraz breloczki - **500** szt.,

- **Tłumaczenia na język migowy „Faktów Tydzień” w TVP3 Wrocław**

Od 1 sierpnia do 1 listopada 2007 r. w każdą niedzielę o godz. 07:45. emitowano program informacyjny FAKTY TYDZIEN, tłumaczony językiem migowym (18 emisji). Zaprzestanie tłumaczenia FAKTÓW TYDZIEN związane było z zakończeniem emisji tego programu przez TVP3 Wrocław na polecenie władz TVP z Warszawy.

Ponadto w przeciągu całego roku kontynuowano i rozwijano współpracę z organizacjami pozarządowymi w kraju i za granicą oraz współpracę z samorządami lokalnymi w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Tadeusz Krasoń
Prezes WSON